

جمهوری اسلامی ایران

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

رساله علمی سطح سه

**شیوه‌های ایجاد انحراف از طریق رسانه‌های بیگانه و فضای
مجازی در بین خانواده‌ها و راه کارهای پیشگیری از آن از
دیدگاه قرآن و حدیث**

استاد راهنما: کاووس روحی

استاد مشاور: محمد حسین خوانین زاده

محقق: محمد براتی

سال تدوین: ۱۳۹۶

چکیده

هدف از انجام این تحقیق، بررسی چگونگی بهره‌گیری کشورها و جریانهای فکری بیگانه، از رسانه‌ها و فضای مجازی برای نفوذ و رسوخ در فرهنگ اصیل ایرانی-اسلامی و تخریب باورها با هدف تغییر رفتار و منش ایرانیان در سطوح و اقشار مختلف می‌باشد. از آنجا که در تشکیل جوامع انسانی خانواده نقش اساسی و بی‌بدیلی دارد و محور تاسیس روابط سالم و اخلاقی انسانها می‌باشد، بیگانگان با هدف قرار دادن بنیان‌های اخلاقی خانواده سعی دارند با فروپاشی این نهاد پر خیر و برکت به فتح الفتوحی بزرگ دست یافته و فرهنگ ناب و والای ایرانی را در مدت زمان کوتاهی به یک فرهنگ ناهمگون و از هم گسیخته و بی‌هویتی تبدیل کنند که هیچ تکیه گاهی ندارد و با هر کند بادی به این سو و آن سو متمایل می‌شود و در نهایت با انحطاط اخلاقی و مشکلات فراوان فرهنگی اسیر دست همان بیگانگان می‌شود.

بر این اساس در این تحقیق ابتدا شیوه‌های ایجاد انحراف از طریق رسانه‌های بیگانه و فضای مجازی در بین خانواده‌ها بررسی شده و سپس با مراجعه به منابع قرآنی و روایی راه کارهای پیشگیری و درمان این مشکل فراگیر و خانمان برانداز مورد کنکاش قرار گرفته است.

از آنجا که منابع موجود برای شناسایی شیوه‌های نوین رسانه‌ها و شبکه‌های ماهواره‌ای در جهت تخریب ارزش‌های اخلاقی خانواده‌ها بسیار محدود و منابع موجود هم کمتر به روزرسانی شده بود، روند تحقیق با کمبود منابع مواجه بود به همین دلیل غالباً از فضای مجازی و تحقیقات جدیدی که در برخی سایتها در دسترس بود استفاده شده است اما در بخش راه کارها، منابع مکتوب و نرم افزارهای اسلامی خصوصاً «مجموعه نرم افزارهای نور» مورد استفاده واقع شده است.

و اما عمده نتایج بدست آمده در این پژوهش بر این واقعیت دلالت دارد که؛ پایین بودن سطح اطلاع مردم درباره نحوه تعامل صحیح با رسانه‌های نوپدید، عدم آگاهی از عوارض دل سپردن و استفاده ناآگاهانه از این رسانه‌ها و برخورد ساده لوحانه با نیت و اهداف تهیه کنندگان و سرمایه گذاران این برنامه‌ها مهمترین عوامل آسیب پذیری اخلاقی خانواده‌ها می‌باشد و پس از آن رویگردانی عملی برخی از نخبگان سیاسی و دینی جامعه و وابستگان آنان از ارزشهای اخلاقی و درماندگی مردم در تأمین مایحتاج ضروری زندگی باعث دلسردی برخی از مردم و سلب اعتماد آنان از نظام اسلامی و روی آوردن به جبهه مقابل یعنی دنیای کفر و نفاق و پذیرش سبک زندگی عرضه شده از سوی آنان از طریق رسانه‌های بیگانه شده است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	فصل اول: کلیات و مفاهیم .....
۲	۱-۱ طرح تحقیق .....
۲	۱-۱-۱ بیان مسأله .....
۴	۱-۱-۲ سؤالات اصلی و فرعی .....
۴	۱-۱-۳ فرضیه .....
۵	۱-۱-۴ اهداف و فوائد تحقیق .....
۵	۱-۱-۵ پیشینه تحقیق و امتیاز این پژوهش .....
۶	۱-۱-۶ کاربرد نتایج تحقیق .....
۶	۱-۱-۷ ضرورت انتخاب و انجام تحقیق .....
۷	۲-۱ مفاهیم .....
۷	۲-۱-۱ فضای مجازی .....
۱۰	۲-۲-۱ رسانه .....
۱۱	۲-۲-۳ خانواده .....
۱۳	۲-۲-۴ تعامل .....
۱۴	۲-۲-۵ اخلاق .....
۱۵	۲-۲-۶ فرهنگ .....
۱۷	فصل دوم: مشخصات خانواده سالم در اسلام .....
۱۸	۲-۱ تعریف و فلسفه شکل گیری خانواده از منظر اسلام .....
۱۸	۲-۱-۱ تعریف خانواده در اسلام .....
۱۹	۲-۱-۲ فلسفه شکل گیری خانواده در اسلام .....
۲۲	۲-۲ تقوا و اجتناب از محرّمات .....
۲۲	۲-۲-۱ تعریف تقوا .....

۲۳	۲-۲-۲ ماهیت تقوا در فرهنگ قرآن .....
۲۴	۳-۲-۲ مراتب تقوا .....
۲۶	۴-۲-۲ آثار تقوا .....
۲۸	۵-۲-۲ راه های تحصیل تقوا .....
۳۲	۳-۲ جایگاه مرد و زن در نظام خانواده از دیدگاه قرآن و حدیث .....
۳۴	۱-۳-۲ وظایف مرد نسبت به همسر خویش .....
۴۱	۲-۳-۲ وظایف زن: .....
۵۰	۴-۲ حقوق متقابل والدین و فرزندان .....
۵۲	۱-۴-۲ حقوق والدین .....
۵۵	۲-۴-۲ حقوق فرزندان .....
۶۱	۵-۲ نقش منابع مالی پاک و نورانی در سلامت خانواده .....
۶۱	۱-۵-۲ جایگاه روزی حلال در کتاب و سنت .....
۶۲	۲-۵-۲ آثار طلب روزی حلال .....
۶۵	۳-۵-۲ شرایط کسب حلال .....
۶۶	۴-۵-۲ آثار سوء حرام خواری و بی توجهی به کسب حلال .....
۷۱	فصل سوم: انحرافات ناشی از رسانه های بیگانه و شیوه های ایجاد فساد در بین خانواده ها .....
۷۲	۱-۳ انواع انحرافات .....
۷۳	۱-۱-۳ انحرافات اعتقادی .....
۷۸	۲-۱-۳ ترویج خشونت، فساد اخلاقی و خیانت .....
۸۲	۳-۱-۳ ایجاد تزلزل در جایگاه هر یک از اعضای خانواده .....
۸۴	۴-۱-۳ تضعیف هویت ملی و مذهبی .....
۹۱	۲-۳ شیوه های ایجاد انحراف در خانواده ها .....
۹۱	۱-۲-۳ القای شبهات اعتقادی .....
	۲-۲-۳ شکستن خطوط قرمز اخلاقی با استفاده از جذابیت های فیلم و سریال و گروه های اجتماعی .....
۹۵	۳-۲-۳ تضعیف حیا و غیرت .....

- ۳-۲-۴ به کارگیری متدهای روان شناسی ۱۰۷
- ۳-۲-۵ ترویج رفاه زده کردن و فرهنگ مصرف گرایی ۱۱۳
- فصل چهارم: راهکارهای پیشگیری و درمان آسیب ها از دیدگاه قرآن و حدیث ۱۱۸**
- ۴-۱ راه های پیشگیری ۱۱۹
- ۴-۱-۱ جایگاه آگاهی بخشی در پیشگیری از بروز آسیب های اجتماعی در تعالیم دینی .. ۱۱۹
- ۴-۱-۲ دستورات اسلام درباره نحوه تعامل با فرهنگ بیگانگان ۱۲۴
- ۴-۱-۳ نقش ازدواج به هنگام در پیشگیری از انحرافات ۱۳۱
- ۴-۱-۴ جایگاه حاکم اسلامی در پیشگیری از بروز مشکلات اجتماعی در قرآن و حدیث ۱۳۶
- ۴-۱-۵ نقش احتیاط در ایمن ماندن از انواع انحرافات از منظر آیات و روایات ۱۴۹
- ۴-۱-۶ نقش تقویت اعتقاد به مبدأ و معاد در پیشگیری از انحطاط اخلاقی خانواده ۱۵۴
- ۴-۲ راه های درمان ۱۵۷
- ۴-۲-۱ نقش پایبندی به حریم خانواده در کاهش آسیب های رسانه ای ۱۵۹
- ۴-۲-۲ نقش توسل به ائمه علیهم السلام در درمان بیماریهای روحی و اخلاقی ۱۶۲
- ۴-۲-۳ نقش انس با خدا و عبادات فردی در درمان انحرافات اخلاقی ۱۶۹
- ۴-۲-۴ نقش پایبندی به دستورات اخلاقی و احکام اجتماعی اسلام در درمان انحرافات .. ۱۷۵
- فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادها ۱۸۲**
- ۵-۱ نتیجه گیری ۱۸۳
- ۵-۱-۱ مختصات یک خانواده سالم از منظر اسلام چیست؟ ۱۸۳
- ۵-۱-۲ عمده ترین آسیب های اخلاقی و اعتقادی ناشی از رسانه های بیگانه ۱۸۴
- ۵-۱-۳ شیوه های رایج ایجاد انحراف از طریق رسانه ها ۱۸۶
- ۵-۲ پیشنهادها ۱۹۰
- فهرست منابع و مآخذ: ۱۹۱
- نرم افزارها و سایتها ۱۹۷